



HORTÍCOLES. SETEMBRE DE 2026

TOMÀQUET I PEBROT

Tobamovirus (*Tomato brown rugose fruit virus*, ToBRFV)

Els símptomes són molt similars als del PepMV.

- En tomàquet: varien segons les varietats. En fulles, clorosis, mosaics i motejat amb estretament de les fulles, fulles filiformes. Taques necròtiques als peduncles, calze i pecíols. Al fruit, deformacions i maduració irregular, taques grogues o marrons, amb aspecte rugós, que en deprecien el valor comercial.
- En pebrot: deformacions, coloració groguenca i mosaics a les fulles. Els fruits es deformen i presenten àrees grogues o marrons o ratlles verdes.

ToBRFV es transmet per contacte (eines, treballadors, contacte directe entre plantes) i a través del material de propagació (empelts i esqueixos). Cal estar atents i comunicar al [Servei de Sanitat Vegetal](#) qualsevol símptoma sospitos.



Símptomes sobre fulla i fruit de tomàquet

TOMÀQUET

Tuta del tomàquet (*Tuta absoluta*)

Seguint les corbes de vol registrades durant les campanyes passades, les poblacions de *Tuta* podrien assolir els màxims a partir d'aquest mes de setembre. Per tant, caldrà vigilar sovint les plantacions de tomàquet i aplicar les mesures de control de manera constant allà on les poblacions hagin estat elevades durant els mesos de juliol i agost.



Galeria de *Tuta* a la fulla amb larva i danys de *Tuta* en tomàquet

Control biològic

Les poblacions de mírids són un pilar important en el control de *Tuta* i altres plagues que afecten el cultiu de tomaquera. Com més altes siguin les poblacions de mírids, més elevada serà la depredació d'ous de la plaga. Durant aquest mes, poden disminuir les poblacions de *Macrolophus pygmaeus*, però augmentar les de *Nesidiocoris tenuis*, també depredador de *Tuta*. *N. tenuis* té un règim alimentari mixt; per tant, si la parcel·la té antecedents de picades en els brots produïdes per *N. tenuis*, caldrà tenir cura de la seva evolució.



M. pygmaeus, nimfa (esquerra) i adult (dreta)

Mesures culturals

Acabada la plantació, és molt important fer un treball del sòl per eliminar les pupes enterrades que romanen en el sòl. Cal eliminar la tomaquera borda (*Solanum nigrum*), també hoste de *Tuta*, que hi hagi dins de la parcel·la o als marges, i altres males herbes que en puguin ser reservori. Dins els hivernacles, el treball del sòl i el buit biològic durant el màxim de temps possible són les mesures més eficaces per eliminar individus romanents.

Tractaments fitosanitaris

S'hauran d'aplicar segons les captures d'adults i la quantitat de larves i posta d'ous que s'observin en el cultiu.

Per evitar l'aparició de resistències és molt important seguir les especificacions de l'etiqueta dels productes, incloent-hi el nombre màxim d'aplicacions per campanya. [Més informació](#).

Un bon mètode de control de *Tuta absoluta* en hivernacles que disposin de bons tancaments amb malles és mitjançant la tècnica de confusió sexual.

Erugues de lepidòpters (*Helicoverpa armigera*, *Spodoptera exigua*, *Spodoptera littoralis*, *Autographa gamma*)

Les condicions càlides i seques registrades durant l'estiu poden afavorir una elevada activitat de diverses espècies de lepidòpters, de manera que durant el setembre es poden mantenir o incrementar les poblacions en determinades zones. La tomaquera és hoste de diferents espècies que n'afecten fulles, tiges i fruits. Els tractaments fitosanitaris aplicats per al control de *Tuta absoluta* també controlen les altres erugues de lepidòpters que afecten el cultiu de tomàquet, i, per tant, si es fan tractaments contra *Tuta*, tan sols caldrà vigilar que aquestes poblacions es mantinguin sota el llindar de dany econòmic.



Helicoverpa armigera: tomàquet perforat i eruga

Control biològic

L'important efecte depredador d'ous de *Tuta* per part dels mírids és assimilable a l'efecte amb els ous de la cuca del tomàquet i altres lepidòpters. Per tant, la presència d'aquests depredadors assegura una disminució de l'efecte de la plaga. No obstant això, i a causa de les altes poblacions que s'observen durant el mes de setembre, en molts casos caldrà aplicar tractaments fitosanitaris complementaris.

Mesures culturals

L'abandonament dels fruits afectats en el sòl propicia que *Helicoverpa armigera* i altres erugues de lepidòpters completin la fase de pupa en el sòl amb més facilitat i puguin colonitzar fruits sans. L'eliminació d'aquests tomàquets afectats és important per reduir la població d'aquestes erugues dins la parcel·la.

Oïdi i oïdiopsi (*Leveillula taurica*, *Erysiphe* spp., *Sphaeroteca* spp.)

La cendrosa és una malaltia que en algunes varietats pot causar danys importants per la pèrdua de superfície fotosintetitzadora i el debilitament general de la planta. Les condicions òptimes de desenvolupament són d'humitat relativa de 50 % a 70 % i temperatura de 20 a 25 °C.



Taques d'oïdi en fulla i afectació important en el cultiu exterior

Mesures culturals

Cal eliminar fulles velles i males herbes, fer una bona gestió de la ventilació, i utilitzar material vegetal sa. En finques amb historial de la malaltia, és important incrementar els marcs de plantació per augmentar la ventilació dins de la parcel·la.

Tractaments fitosanitaris

Cal aplicar el tractament en observar les primeres taques a les fulles, ja que posteriorment se'n dificulta el control.

Àcar del bronzejat (*Aculops lycopersici*)

El nombre de generacions d'aquest eriòfid al llarg del cultiu és elevat en condicions òptimes. Així, completa el cicle biològic en només 6 o 7 dies a 27 °C i 30 % d'humitat relativa. Les temperatures elevades i la baixa humitat relativa observades durant bona part de la campanya han estat favorables al desenvolupament de l'àcar del bronzejat. Per aquest motiu, durant el setembre es poden observar infestacions importants i una ràpida evolució dels danys. Cal evitar-ne la dispersió mitjançant un bon maneig cultural i aplicar els tractaments en detectar els primers símptomes.

En l'atac de l'àcar del bronzejat, s'observa una coloració marró-daurada (bronzejada) des de la base de la tija fins a l'àpex de la planta o als peduncles florals. En afectacions severes, pot assecar tota la planta.



Atac de l'àcar del bronzejat en tomaquera; coloració marró-daurada de la tija

Mesures culturals

Eviteu-ne la dispersió intentant passar entre fileres (tant el personal de la finca com els animals) només per a les tasques estrictament necessàries. Recordeu que els àcars s'adhereixen a la roba i poden arribar a dispersar-se al llarg de tota la parcel·la.

Tractaments fitosanitaris

Consulteu els formulats autoritzats al [Registre oficial de productes fitosanitaris](#).

Mosques blanques (*Trialeurodes vaporariorum*, *Bemisia tabaci*)

Les poblacions de mosca blanca poden incrementar-se, sobretot *Bemisia tabaci*, en cultius protegits. És important seguir l'evolució tant de les poblacions plaga com dels depredadors i parasitoides (*Macrolophus pygmaeus*, *Nesidiocoris tenuis*, *Dicyphus tamaninii*, *Eretmocerus mundus*...) i facilitar-ne la conservació. Si calgués aplicar algun tractament insecticida, convé alternar el grup químic o el mode d'acció del producte fitosanitari per evitar resistències i utilitzar preferentment aquells que respectin la fauna auxiliar. Cal tenir en compte que les mosques blanques se situen en el revers de les fulles i això condiciona l'eficàcia dels productes que actuen per contacte; és aconsellable addicionar-hi mullants.

Control biològic

És important mantenir i conservar els mírids presents en la parcel·la que hagin pogut colonitzar de manera espontània les nostres plantacions o bé els que hagin estat introduïts dins els hivernacles. Cal anar amb compte amb els tractaments fitosanitaris aplicats a les plantacions per no eliminar aquests mírids depredadors. S'han obtingut resultats molt satisfactoris amb la introducció de l'àcar *Ambliseyus swirskii*, fitoseid molt voraç capaç de controlar mosca blanca, trips i aranya roja en cogombre, mongeta, pebrot, albergínia, carbassó i maduixa. Igualment, s'observen bons resultats en el control de mosca blanca en cultius de planta ornamental, com ara ponsètia i hibiscus.

Mesures culturals

Acabada la plantació, és molt important no deixar les plantes envellides i plenes de mosca. És important destruir-les, especialment si han estat infectades pel virus de la cullera, i destruir també les males herbes de les vores de l'hivernacle que són un reservori de la plaga.

Tractaments fitosanitaris

Hi ha nombroses matèries actives registrades per al control de la mosca blanca. Cal emprar prioritàriament les que respecten les poblacions de fauna útil. Podeu consultar el [Registre oficial de productes fitosanitaris](#).

Pansiment bacterià (*Clavibacter michiganensis* subsp. *michiganensis*)

Cal estar atents a l'aparició dels primers símptomes de la malaltia i confirmar-ne el diagnòstic. És important arrancar i destruir les plantes afectades amb el màxim d'arrels possible i aplicar tractaments amb compostos cúprics per evitar la dispersió de la malaltia dins la parcel·la. Cal avisar el [Servei de Sanitat Vegetal](#) sobre la presència de la plaga.

Mesures culturals

Cal prendre les mesures preventives següents de cara a les noves plantacions:

Parcel·les amb antecedents de la malaltia

- Eliminar qualsevol rebuig orgànic del cultiu afectat.
- Desinfectar les instal·lacions que hagin pogut estar en contacte amb el bacteri.
- Després dels treballs de preparació del terreny, desinfectar també la maquinària.
- En les parcel·les on s'hagi diagnosticat la malaltia, no tornar a plantar immediatament espècies vegetals susceptibles.

Obligacions generals

Les llavors de tomàquet han de procedir d'empreses registrades per a la seva comercialització, i amb totes les garanties de qualitat que la normativa fitosanitària exigeix. Està totalment prohibit emprar llavors d'origen no controlat.

Els productors de material de reproducció han de conèixer i diferenciar les partides o lots de sembra, així com assegurar la traçabilitat de tot el procés ([passaport fitosanitari CE](#)).

Tractaments fitosanitaris

Els tractaments a base de coure presenten activitat bacteriostàtica que pot ajudar a reduir la propagació del bacteri entre les plantes. Aplicats de manera preventiva, poden ajudar a mitigar també algunes malalties fúngiques.



Pústules en el fruit i a la tija, acompanyades de xancres. Marciment general de la planta, amb necrosi a les fulles. Els símptomes apareixen a la part baixa de la planta i progressen lentament tija amunt

TOMÀQUET, ENCIAM I PEBROT

Virus del bronzejat (*tomato spotted wilt virus*, TSWV)

Es manifesta amb la reducció de creixement i punts o taques necròtiques a fulles, tija i pecíols. En el fruit, amb maduració i taques necròtiques irregulars. Les fulles presenten anells cloròtics que poden esdevenir necròtics, mentre que en els fruits apareixen taques de color groc que en algunes ocasions formen anelles concèntriques. El vector del virus és el trips *Frankliniella occidentalis*, i el transmet de manera persistent i circulativa. El virus es multiplica en l'insecte vector, és adquirit per les larves i es transmet només pels adults que durant el seu estat larvari s'han alimentat sobre plantes infectades.

Control biològic

Cal conservar i/o introduir els enemics naturals, com ara *Orius* sp. o àcars fitoseids, per reduir les poblacions de *Frankliniella occidentalis*.

Mesures culturals

Els mitjans de lluita més efectius són l'eliminació de plantes afectades i de males herbes hostes, la utilització de varietats resistents, i el control del trips *Frankliniella occidentalis*. En hivernacle, l'ús de malles per impedir-ne l'entrada pot ser una mesura eficaç sempre que la ventilació de l'hivernacle sigui suficient.



Pebrot i enciam afectats pel virus del bronzejat (TSWV)

CUCURBITÀCIES I MONGETA

Aranya roja (*Tetranychus urticae*)

Les condicions càlides i seques predominants durant els darrers mesos han estat especialment favorables per al desenvolupament de l'aranya roja. Es recomana intensificar el seguiment de les parcel·les, ja que es poden observar increments ràpids de població durant el setembre. La humitat relativa de l'ambient exerceix un paper fonamental sobre el creixement de la població, de manera que *Tetranychus urticae* es desenvolupa més ràpidament amb nivells d'humitat més baixos.

Control biològic

Diferents espècies d'àcars depredadors, com ara *Phytoseiulus persimilis* o *Amblyseius californicus*, es poden introduir a les plantacions per combatre l'aranya roja. L'entrada espontània d'aquests organismes pot arribar a ser complicada; per això es recomana contactar amb un tècnic per avaluar la possibilitat de fer-ne una introducció artificial.

Tractaments fitosanitaris

Consulteu els formulats autoritzats al [Registre oficial de productes fitosanitaris](#).

Cendrosa (*Erysiphe cichoracearum*, *Sphaerotheca fuliginea*)

Per al seu desenvolupament, necessita temperatures entre els 10 °C i 35 °C; les òptimes són entre els 23 °C i 26 °C, i humitats relatives del 90 %. Els atacs més greus es produeixen quan la planta està completament desenvolupada. Els tractaments s'han d'aplicar quan s'observin els primers símptomes.

Mesures culturals

Mantenir les plantacions airejades (incrementant els marcs de plantació o obrint durant més hores les obertures dels hivernacles) és de cabdal importància per evitar els atacs de la malaltia.

Tractaments fitosanitaris

Consulteu els formulats autoritzats al [Registre oficial de productes fitosanitaris](#).

CARBASSÓ

Virus de l'arissat del tomàquet de Nova Delhi (*tomato leaf curl New Delhi virus*, ToLCNDV)

Aquest nou virus és transmès per la mosca blanca *Bemisia tabaci* de manera persistent, com el virus de la cullera del tomàquet (*tomato yellow leaf curl virus*, TYLCV).

Des que es va detectar a Almeria i Múrcia l'any 2013, el virus ha afectat principalment cultius de carbassó, encara que també ha afectat cultius de cogombre, carabassa i meló.

A Catalunya, es va detectar per primera vegada al novembre de 2013 a Cambrils (Tarragona) en carbassó d'hivernacle. A les prospeccions, fins ara no se n'han detectat nous casos.

Cal vigilar les plantacions de cultius sensibles, i comunicar qualsevol símptoma sospitós de la malaltia al [Servei de Sanitat Vegetal](#).



Símptomes de ToLCNDV en carbassó

COL I COLIFLOR

Erugues (*Pieris brassicae*, *Pieris rapae*, *Mamestra brassicae*, *Plutella xylostella*, *Helicoverpa armigera*, *Plusia* sp., *Spodoptera* sp.)

Convé utilitzar planter sa i mantenir el cultiu lliure de males herbes per disminuir l'efecte d'aquests lepidòpters. Cal actuar seguint l'estratègia fitosanitària més adequada, tenint presents tots els mètodes de control, i també col·locant trampes de feromona per fer-ne el seguiment. Si optem per un tractament fitosanitari, s'haurà d'aplicar preferentment en els primers estadis larvaris, i estar amatent a la fenologia del cultiu. Quan les cols ja estan molt tancades, la majoria de productes fitosanitaris no arriben a l'ull de la planta. Per aquest motiu, és imprescindible detectar la plaga al més aviat possible.

Control biològic

Quan es redueixen els tractaments insecticides, apareixen als camps diferents depredadors i parasitoides que ajuden a controlar les poblacions de plaga, encara que no els puguem detectar a simple vista. D'aquests organismes, destaquen els de la família dels *Trichogramma*, parasitoides d'ous de diferents espècies de lepidòpters.

Mesures culturals

Les erugues són un dels problemes més greus en horta. Per aquest motiu, és important impedir que la plaga hi arribi. Per aconseguir-ho, hem d'evitar deixar restes de cultiu infectat a la vora de cultius sans, col·locar en alguns casos malles en hivernacles, i aplicar tractaments respectuosos envers la fauna auxiliar existent en la parcel·la.



Adult, danys i eruga de *Plutella xylostella*

PATATA

Bacteris ([*Ralstonia solanacearum*](#), [*Clavibacter michiganensis* subsp. *sepedonicus*](#)) i **fong sarna berrugosa** (*Synchytrium endobioticum*)

Aquestes malalties són especialment perilloses, són considerades de quarantena per la UE, i no estan presents a Catalunya, raó per la qual és obligatori que utilitzeu únicament patata de sembra certificada, i que en l'etiqueta figuri el número de [passaport fitosanitari CE](#).



Tubercle afectat per *Clavibacter michiganensis*



Tubercle afectat per *Ralstonia solanacearum*

Davant la més mínima sospita d'un possible focus d'aquestes malalties, informeu-ne urgentment el [Servei de Sanitat Vegetal](#).

MADUIXA

Drosophila suzukii

Cal vigilar l'augment sobtat de les poblacions d'aquesta mosca. Les temperatures moderades i la humitat relativa alta l'afavoreixen. La màxima activitat és a 20 °C; disminueix considerablement per sobre de 30 °C.

Drosophila suzukii pot afectar diferents fruits sans en el moment de la maduració, com ara

maduixa, gerds, cirera, figa, raïm, pruna, albercoc, poma, préssec, i caqui.

Mètodes de detecció

Es recomana la col·locació de trapes per conèixer el moment en què es produeix l'augment de les poblacions i, per tant, poder actuar.

Atraients

Hi ha diferents fórmules basades en vinagre de sidra i vi que són bons indicadors de la població sempre que es renovin sovint (7-10 dies), ja que la seva degradació és ràpida. També hi ha atraients comercials que tenen més persistència.

Mesures culturals

La humitat elevada és un factor que afavoreix *D. suzukii*; cal evitar altes densitats de plantes. La collita de la totalitat dels fruits madurs i l'eliminació correcta del rebuig són mesures per evitar la proliferació de la plaga.

Control biològic

En els mostreigs fets, s'han detectat els himenòpters parasitoides de *D. suzukii* *Pachycrepoideus vindemniae* i *Trichopria drosophilae*.



Adult de *Drosophila suzuki* i sobre maduixa

PRODUCTES FITOSANITARIS. AUTORITZACIONS EXCEPCIONALS

Per comprovar si un producte fitosanitari està autoritzat per a un cultiu determinat, cal fer la consulta al web del [Registre de productes fitosanitaris, del Ministeri d'Agricultura, Pesca i Alimentació \(MAPA\)](#).



A continuació es detallen els productes autoritzats de manera excepcional per a un període concret, segons l'article 53 del Reglament (CE) 1107/2009, fins a la data de la publicació d'aquest avís. També es pot consultar l'estat de les autoritzacions excepcionals de les matèries actives a l'apartat "Altres autoritzacions de productes fitosanitaris" de la [pàgina web del MAPA](#).

AUTORITZACIONS EXCEPCIONALS 2026

Matèria activa	Utilitat	Cultiu	Dosi	Aplicacions màximes	Termini de seguretat (dies)	Inici del període d'utilització	Final del període d'utilització	Observacions
Sulfoxaflor 12% [SC] P/V	<i>Myzus persicae, Aphis gossypii</i>	Api	0,2 L/ha	1	7	01/09/2026	30/10/2026	
Ciantraniliprol 10 % [OD] P/V	<i>Delia antiqua</i>	Ceba i all	0,4 L/ha	2	14	01/09/2026	20/10/2026	Interval entre aplicacions: 7 dies
	Insecticida mosques blanques i pugó contra àcars	Bròcoli, col i coliflor	0,52 L/ha	1	7	01/08/2026	28/11/2026	Màxim 1 aplicació durant BBCH 40-49

Podeu trobar informació més concreta a les diferents estacions d'avisos:

<http://www.ruralcat.net/web/guest/avisos.fitosanitaris>

PER A MÉS INFORMACIÓ: <http://agricultura.gencat.cat/sanitatvegetal>

Servei de Sanitat Vegetal		
Laboratori de Sanitat Vegetal	973 305 477	
Serveis Centrals	933 046 700	sanitatvegetal.agricultura@gencat.cat
Serveis Territorials a l'Alt Pirineu i Aran	973 355 275	st_altpirineuiaran.agricultura@gencat.cat
Serveis Territorials a Barcelona	934 092 090	agricultura.stbcn.agricultura@gencat.cat
Serveis Territorials a la Catalunya Central	938 828 790	agricultura.stcen.agricultura@gencat.cat
Serveis Territorials a Girona	972 454 310	agricultura.stgir.agricultura@gencat.cat
Serveis Territorials a Lleida	973 236 412	agricultura.stlle.agricultura@gencat.cat
Serveis Territorials al Penedès	938 170 534	st_penedes.agricultura@gencat.cat
Serveis Territorials a Tarragona	977 250 421	agricultura.sttgn.agricultura@gencat.cat
Serveis Territorials a les Terres de l'Ebre	977 500 174	agricultura.stebr.agricultura@gencat.cat
Servei de Gestió Forestal	935 674 200	sanitatforestal.agricultura@gencat.cat